

TELEGRAFUL ROMAN.

ăpare Marție. Joi și Sâmbata

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecezane Sibiu strada Măcelarilor 45
Corespondența Romană a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refușă — Articuli nepublicați nu se înapoiază

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiu 18 Ianuarie 1895.

În Europa domnesce pace, care însă e păzită de zăngănitul armelor. În spuză arde și se răspândește un foc, care poate să năpădească odată întreaga Europa. Acest foc în spuză e socialismul, care se apropie și de noi, având aderenți între locuitorii, în parte mare magiari, de pe pusele Ungariei.

Pe când însă aici la noi e pace, în afară de Europa în trei puncte diferite se poartă războaie crunte, anume, în Asia japonezii și chinezii, în Africa se războiesc italienii în Sudan și francesii în Madagascar.

Aflăm de lipsă a face câte un mic tablou rotundit al acestor războaie.

Evenimentele de pe câmpul de războiu din Asia au ajuns a fi de o mare însemnatate istorică, în punct de vedere militar sunt foarte interesante. Numai pe scurt vom aminti aici însemnatate luptelor ce cu atâtă bravură și succes le poartă armata japoneză. Nici încă cea aspră n'a fost în stare a împedece pe această armată vităză de a înainta tot mai mult pe teritoriul inamicului, raportând învingere după învingere la fie care ciocnire. Primul corp de armată, acela, care a alungat pe chinezi din Corea și a înaintat apoi în Mandsuria, s'a împreunat cu al 2-lea corp de armată, carele ocupase portul chinez Port-Artur. Ambele acestecorpur de armată apoi au înaintat pe lângă țărmurile în partea nordică a golfului Pecili, respingând pe chinezi, cari se strinseseră aci, ca să împedece intrarea japonezilor în China propriu zisă. Dar armata japoneză în scurt timp a ocupat și portul Cai-ping, unde chinezii luaseră o puternică poziție, după aceea în curând au pus mâna și pe orașul Haiceng. Aci a fost ultima ciocnire pe uscat, la 17 Ianuarie.

Chinezii s'au apărat cu toate puterile lor, cu cele 3 corpuri de armată de care mai dispuneau. Pe o întin-

dere de 5 miluri s'a încins lupta și a durat dela 8 ore dimineața până la 6 seara: pe la 4 ore după amiază s'a decis victoria în favoarea japonezilor cari au pus mâna pe țărmurile chinezilor, în acestia s'au retras în cea mai mare disordine.

Și pe când se întâmplau acestea pe teritoriul Mandsuriei, al-III-lea corp de armată japoneză, recrutată în luna trecută în număr de 25 mii luptători apar pe câmpul de luptă în partea de cârmă miedădi a sinului Pecili. În 18 Ianuarie 15 corăbii de războiu și 35 corăbii de transport japoneze au atacat al doilea port al chinezilor Vei-Haj-Vej, ce stă față în față cu portul Port-Artur. Corăbii de războiu au început a bombarda și trupele japoneze au pus piciorul pe uscat. Astfel și-au făcut iatrarea vitejii japonezii în vechia China. Planul lor de bătaie decia lămurit: de-a cuprinde Pekingul și încheia pacea aici. Vor avea însă se lupte cu multe greutăți până și vor ajunge scopul, deoarece provinciile fiind pustiite, drumul cel lung vor avea să-l percurgă acum în timp de încă cu mari greutăți. Cu toate acestea succesele lor de până aci sunt dintre cele mai splendide și vașilor a crescut tare în Europa.

Al doilea câmp de bătaie e în Africa, unde se războiesc italienii pentru posesiunea Eritrei, singura posesiune a Italianilor în Africa, care mai înainte a fost proprietatea sultanilor turcesci, apoi a pașilor din Egipt și în fine a împăraților din Abisinia. Acesta bucată de pământ, numită Eritrea, ce se întinde dela Marea-roșie în jos a devenit proprietatea italianilor la congresul din Berlin, când s'a hotărât împărțirea posesiunilor din Africa, de judecându-se acest teritoriu Italiei. La 15 April 1891 Anglia și Italia au încheiat contract prin care au împărțit între sine Africa de miedă-nopte, așa că Egiptul se fie al englesilor, țăra Sudanului al italianilor împreună cu lacurile Nilului și cu teritoriul aflător dela Nil și Abisinia până la mare.

Acesta împărțire e făcută pe hârtie, dară cei ce au fost în posesiunea acelor locuri, nu voesc să-le predea cu una cu două italianilor și astfel acestia trebuie să poartă războiu pentru luarea în posesiune a locurilor împărțite lor.

Războiul, care a izbucnit acum, s'a început așa dîcînd la 1885, înainte de acest an italianii au avut în posesiune abea câteva puncte de lângă mare, când au ocupat portul Masaua la care au formulat pretensiune atât Sultanul, cât și Abisinia. De aci au înaintat italianii, dar în calea lor a stat vităzul Alula, comandantul din Tigre al împăratului Ion din Abisinia care a învins pe italieni și le a nimicit armata, încă abia 82 de răniți au putut scăpa. Acesta s'a întâmplat în anul 1887 și cu acesta s'ar fi pus capăt posesiunii italiene, dacă n'ar fi învadat dervii, trupele lui Madi în Abisinia, cari au învins pe împăratul Abisiniei, carele a și căzut în bătaie. Astfel a devenit căpetenia Abisiniei Menelik al II-lea carele a încheiat pace și alianță cu Italia, în pe concurența la corună Alula l-a învins.

După câțiva ani de pace dervii au început a ataca pe italieni și a se pregăti de războiu în orașul Casala, în alianță cu căpetenia Mangasa din Tigre. Generalul italian Baratieri înse n'a stat pe loc și n'a așteptat ca inimicii să se pregătescă deplin, ci în anul trecut a atacat și ocupat orașul Casala, alungând pe dervii din el și cauzând prin acesta mare spaimă în Sudan, și mai mare bucurie în Italia. Acum apoi cu 3 mii de oameni a atacat Tigre și pe căpetenia Mangasa l'a învins în două ciocniri. Prin urmare Mangasa va trebui să recunoască suveranitatea Italiei și să renunțe la vatrebui și el să rămână credincios Italiei. Și astfel Italia va deveni stăpână pe platourile Africe, aceste locuri de refugiu ale creștinilor vechi. Nu peste mult italianii și englezii vor pune mâna și pe Sudan și prin acesta vor pune capăt domniei lui Madi —

Al treilea războiu — estern se începe acum în Madagascar. Francesii încă n'au sosit acolo cu grosul puterii și n'au pus încă piciorul pe țărmurile, numai pregătirile continuă până acum. Regina Hovailor își va apăsă insula dar probabil că francesii vor fi învingători și vor întemeia aici o nouă colonie.

Revista politică.

Noul ministru de interne Perczel și-a dezvoltat programul de acțiune dimineața trecută în fața dietei, ci înaintea alegătorilor și din cerul Bonyhád. În vorbirea sa, afară de guvernarea internă, a atins și lucruri, cari cad în resortul colegilor sei, precum despre combaterea floxerei, asigurarea animalelor, regularea valutei etc. Parte vorbire despre afaceri interne se poartă împărți în trei părți. Una se referesce la politica bisericească, despre care a dîs, că va introduce legile cele nouă în timpul hotărât în lege, dar așa ca să nu jignescă interesele confesiunilor și să liniștescă spiritele agitate. Acesta a enunțat-o și min. Bánffy. Căsătoria civilă o va introduce în Decembrie a. c. și matri-culele civile în Septembrie. Cu conducerea matriculelor se vor încredința mai cu seamă învățătorii. Incât pentru cele două proiecte de lege, ministrul a dîs, că guvernul le susține în principiu, fară de a se ține strict de text, de cuvinte.

A vorbit apoi despre reforma administrativă, despre judecătoriile administrative ș. a. cari au fost inițiate de cabinetele anterioare.

Precum vedem ministrul a atins multe chestiuni anterioare, dar una, chestiunea de naționalitate a rămas cu totul neatinsă. Să vede, că acesta pe el nu l'interesează, pentru el nu există.
* * *

În ședința din 28 l. c. n. s'a urmat în dieta din Budapesta continuarea

FOIȚA

„Novele“

de

Ioan Russu Șirianu.

Sub titlul de mai sus revista literară „Viță” (București) dela 8/20 Ianuarie scrie:

Di I. Russu Șirianu, unul din cei mai energici și mai valoroși tineri luptători de peste munți a scos de curând, în editura institutului tipografic din Sibiu, un elegant volum de nuvele. Volumul poartă titlul novelei celei mai lungi, care figurează în fruntea lui: „Mora din vale” și mai cuprinde și alte șapte intitulat: „Două surori”, — „Șița”, — „Letița”, — „Valurile vieții”, — „La crucea de piatră”, — „Nicu Ciobănelul” — și „Din tainele Bosforului”.

Le am cetit pe toate cu o adevărată plăcere; dar mi-ar fi cu neputință să dau o idee cât de scurtă de cuprinsul lor în cadrul restrâns de care dispun aici. Mă voiu mărgini deci la câteva apăsări generale.

Mai întâiu aș dori să fac o rezervă în ce privește partea de intrigă amorasă din

novelele „Mora din vale” și „Nicu Ciobănelul”. Dacă Emil Andreiu și Lia Adrian sunt tipuri normale și posibile, apoi păstorul Dinu, frumoasa lui nevastă Marta și chiar donjuanul Victor Bérardi nu mi se par ființe tot atât de reale. În raporturile dintre aceste trei personaje, — precum de pildă în dragostea nelegiuită a Martei pentru Victor și Dinu, și chiar în răzburarea dela sfârșit a lui Dinu, — prea se simte imaginația autorului în combinarea de scene de melodramă cu convenționalismul inerent acestui gen de literatură. Tot așa Nicu Ciobănelul și Ilona fata nemeșului Farkas, sunt tipuri greu de admis ca existând în lumea reală, ori cât de mult cele optspedece primăveri ale Ilonei și simplitatea naivă a tinărului cioban, le-ar putea da dreptul amănundurora să lase liber sbor pornirilor lor idilice și înclinărilor lor romantice.

Acastă rezervă făcută, trebuie să adaog că tocmai aceste două novele, — „Mora din vale” și „Nicu Ciobănelul”, — sunt după părerea mea, cele mai frumoase și cele mai de valoare din tot volumul, prin întreaga economie a cuprinsului lor. Și ceea-ce le dă această valoare e faptul, că în amândouă găsim pagini pline de interes din revoluția dela 1848, numeroase scene și episoade minunate

descrise și încărcate de atâta color locală încât ne dau pe deplin iluzia realității și ne fac, cetindu-le, să ne transportăm cu gândul și cu sufletul în locurile acelea, — la Fântânele și la Câmpeni, în țara Moșilor, — în vremurile acele de supremație și sângeroasă protestare a unui popor apăsător la marginea răbdării, contra unei liete de apăsători.

Așa cât de plastic sunt descrise mișcările brutalului Hatvany, fostul tâmplar din Gașca, ajuns comandantul trupelor ungurești, apoi crușimile soldaților unguri, strangulările românilor ce le cădeau în mână, crușimile pe de altă parte, ale iobagilor români în contra nemeșilor unguri, precum de es, execuția sumară a nemeșului Tóváry și a întregii lui familii, dările de foc, — într'un cuvânt toate vremurile acelea de vâlmășag, de frământări și de teroare, din care și-a luat naștere, ori cât de știrbită, libertatea economică a poporului apăsător!

În următoarele cuvinte, puse în gura lui Mihai Gozavul („Nicu Ciobănelul”, pag. 137) găsim o judecată completă și foarte adevărată a întregii mișcări, așa cum era înțelesă de poporul român:

„Multe, multe păcate s'au îngrămădit asupra nemeșilor, nu știu cum le vor spăla. Câți din noi nu suferim din pricina lor, căci

tot ei au născocit și răsmirița. Astor mai săraci se cu nu le-a trecut prin gând să se omore unii pe alții, când și pe bieții români și pe iobagii magiari îi omoră sărăcia”.

Relevăm aceste câteva detalii, — dar amândouă novelele amintite sunt prea interesante și cuprind lucruri prea frumoase ca să nu îndemnăm pe cei ce au ajuns la saturație de banalități și sârbeșimi să le cetescă în întregime lor și cu băgare de samă.

Celelalte novele din volum, — afară dîr de „Crucea de pîră”, sunt ireproșabile din punctul de vedere al firescului, sunt crâmpee interesante, luate din viața de toate zilele, bine observate și frumos povestite. Letița e, cu deosebire, o noveletă drăguță. E povestea unei fete îndrăgostite de un publicist, pe care nu l'a vădut nici odată, dar despre care își închipuiesc minuni, judecând după scrierile lui. Cui ar pute să apară un spirit așa de frumos, dacă nu unui corp tot așa de frumos? își dîcea de sigur fata. Dar când află că idealul ei e o pocitură, un rachitic, un ghebos, — vă închipuiți desolare.

Noveleta asta e scrisă într'adevăr cu multă vervă, în observațiunile de psihologie cuprinse în ea sunt cât se poate de juste

desbaterii proiectului de lege despre budgetul ministerului de culte și instrucțiune publică.

Apponyistul Szágy Gyula critică răul sistem al creșterii tinerimei, se luptă pentru autonomia bisericei romano-catolice și nu pretinde, ca școlile să se prefacă toate în școle de stat, însă insistă să se lucreze într'acolo, ca toate școlile din țară să stea în serviciul ideii de stat magiar.

În fine primesce budgetul, însă nu poate vota încredere guvernului.

Kammerer Ernő cere ca instrucțiunea desemnului să fie cu mult mai corectă și mai sistematizată de cum a fost până acum.

Okolicsányi László cere ca să se pună mai multă grijă pe sorțea învățătorilor populari îmbătrâniți neputincioși, ăr pentru cei actuali să se stabilească un minim de salariu de 400 fl. la an.

Vorbitoriul insistă în fine pentru sistemul școlii medice unitare. Din mai multe considerațiuni primesce budgetul proiectat.

Hock János ține o vorbire mai lungă, în care polemizează cu noul ministru de culte și cere dela el răspunsuri categorice în cauza reformelor bisericesti.

Vorbitoriul este des întrerupt din partea ministrului. Mare ilaritate a provocat, când a ăis, că guvernul distribuia episcopiiile, ăr episcopii liferau majoritatea, astfel a urmat, că guvernul și corul episcopesc rom. cat. din când în când se renășteau reciproc.

Ministrul de culte și instrucțiune publică Wlassics Gyula a răspuns la mai mulți antevorbitori.

Din răspunsurile sale se vede, că cu restanțele legi bisericesti-politice guvernul nu va avea mare grabă; ba în unele privințe le va da la timpul seu spre desbatere tare modificate.

În fine ministrul declară hotărât, că și el află de necesariu și de o cerință necondiționată, ca în privința școlilor să se valideze în tota forma ideea de stat magiar astfel, precum a declarat-o și a enunțat-o acesta deja la timpul seu.

Iscăințată fiind și poliția din Budapesta despre noua mișcare a socialistilor din Aldföld, a făcut perchișiuni domiciliare într-o tipografie din capitală, unde se susține, că au fost tipărite ultimele proclamațiuni ale comitetului executiv al socialistilor. Perchișiunile poliției și au avut un rezultat uimitoriu. La recercarea tribunalului regesc., poliția a cuprins și a confiscat un mare număr de publicațiuni volante agitătoare, cari în mare parte au fost trimise din străinătate, mai ales din Germania și din Belgia. Perchișiunile se fac repede și în mod

— ceea-ce dovedește la autor mult talent și pătrundere.

Un cuvânt despre stil. Se simte numai decât că e al unui transilvănean. Cu asta nu vreau se ăic, că nu-i frumos și bine mlădiat după gândire. Din contră eu socot că e o chestie, care ar merita o dezvoltare specială și amănunțită dacă multe din cuvintele și formele sintactice și particulare scriitorilor de peste munți n'ar însemna o fericită îmbogățire, ce s'ar aduce limbei noastre literare mărginită la un vocabular destul de sărăcăcios și strâns în corsetul câtorva construcții sintactice, câtorva tipărituri în care e cu neputință să încapă atâtea noțiuni, gândiri și sentimente, cu totă infinitatea lor de nuanțe, câte pot să se producă în capul unui om gânditor ori în sufletul unui artist.

În cartea dlui I. Russu Șirianu găsim bogăție și de cuvinte și de forme, — și multe inversiuni pe care le-am întâlnit în cursul cetirii sunt de o surprindătoare frumuseță și gingășie: — așa încât și din acest punct de vedere nu știu cum aș pute recomanda mai călduros volumul de novele al confratelui dela Sibiu.

Selușteanu.

tainic, pentru-ca nu cumva lăindu-se vestea lor mai departe, să fie zădărnice înaintea de confiscarea publicațiunilor. — Întrăga poliție din capitală e pusă în lucrare, nu face însă nici o deținere, până după încheierea perchișiunilor.

În 29 Ianuarie l. c. s'a ținut în casa contelui Eszterházy M. Moricz (în Pesta) conferința bărbaților catolici, întrunită cu scopul de a constitui partidul catolic. Conferința s'a deschis la 10 ore. Domnul casei salutând pe cei întruniți, cam 200 bărbați dintre cei mai aleși din toate părțile țării, a spus conferinței și a accentuat caracterului intim al ei. La discuțiunea ce a urmat, și ale cărei detaieri nu se publică deocamdată, au luat parte 17 înși. Mai întâiu s'a tractat despre numele noului partid, și s'a primit numirea: partid popular. După aceea s'a discutat asupra cestiunei, că ore să se declare noul partid în programul său pentru tranacțiunea dela 1867, sau nu? Conferința a primit aproape cu unanimitate ca baza dela 1867 să o iee în programul său.

Pentru stabilirea definitivă a programului s'a emis o comisiune. Acesta încă în aceeași după amăzi a ținut ședință și a stabilit un proiect, care are să se aterne conferinței de 30 pentru primire definitivă.

Diariul „Hazánk“ are o scire din Zara, care spune, că sub presiul Drului Tomashev s'a ținut în Spalato o consultare și s'a format un comitet, pentru a convoca pe 3 sau pe 10 Februarie n. a. c. o adunare de popor pe câmpul Marmont sub cerul liber, care să se pronunțe asupra unirei Dalmației cu Croația. Programul adunării s'a stabilit astfel: 1. Propunerea unei adrese către Monarchul în cauza unirei Dalmației și Croației și pentru alegerea sau constituirea unei deputațiuni de zece membri care să prezente această adresă Maiestății Sale. 2. Propunere pentru desăburbarea ținutei acelor deputați ai dietei provinciale dalmatine, cari au votat contra unirei acestor două țeri. 3. Alte propuneri eventuale. Comitetul a și anunțat deja autorităților politice ținerea acestei adunări populare.

Cabinetul frances după multe frământări s'a format. El se compune astfel: Ribot, presiul și finanțe; Poinecaré, instrucție publică; Leyguev, interne; Honotaux, esterne; Trarieux, justiție; Dupuy Dutemps lucrări publice; Gadeau, agricultură; Lebon, comerț; Chautemps, colonii; generalul Lamont, armată; admiralul Bernard, marină.

Camera din Paris a primit cu aprobări manifestul presidentului republicei. Dl Félix Faure mulțumeste în manifest pentru alegerea sa, care este omagiul solemn adus democrației singurătoare. Mândră pe armată și pe marină sa, cumpătată și accesibilă pentru ideea nobile Francia, căutând să susțină pacea va merge pe calea progresului. Presidentul promite că își va îndeplini datorințele cu scumpătate.

Deputatul, radical Goblet a înțelțat despre modul, cum s'a format noul cabinet și propuse ordinea de ăi, prin care guvernul refușă orice compromis cu drăpta.

Ministrul-president Ribot răspunde, că guvernul va cere camerei votarea budgetului și apellă la conclucrarea întregii camere.

Bastid propune ordinea de ăi, prin care se aprobă declarațiunea guvernului și se primește cu 329 veturi contra 79

Ministrul de justiție Trarieux depune proiectul de amnestie, prin care se acordă deplină amnestie tuturor persônolor osândite pentru comploturi sau atentate în contra siguran-

ței lăuntrice a statului pentru delicto de presă sau de grevă. Camera primește propunerea cu 511 voturi contra 7.

Poporul italian se interesează tot mai mult și mai mult de sorțea noastră. Și din ce în ce și simpatia lui crește, și manifestațiuni ale acestei simpatii sunt mai dese

Iată ce scrie ăiarul din Roma „Il Giornale“ (numărul dela 23 Ianuarie) sub titlu „Assemblea di studenti“.

„În urma invitărei comitetului monarchic eri s'au întrunit studenții monarchisti dela universitatea noastră la o adunare generală.

În decursul adunării i se dispune comitetului, ca să facă pași de lipsă pe lângă primariul, pentru ca numele gloriose ale bravilor soldați italieni căduți în ultimele ăile în Africa, să fie înscrise pe monumentul morților dela Dogali.

După aceea s'a votat cu unanimitate următoarea moțiune de simpatie către studenții români dela universitatea din Cluș.

Studenții dela universitatea din Roma inspirându se de principiile libertății și frățietății, în puterea căror poporele civilizate au dreptul de a se constitui în națiune, trimis un afectuos salut și un pe călduros auguriu de încurajare generoșilor studenți universitari români, cari însușindu-se de gloriozele tradițiuni comune, ale mamei Roma, luptă cu mândria pentru căștigarea libertății naționale contra popórelor magiare din Ungaria și Transilvania, cari pe toate căile și cu toate mijlocele încercă a le călca în ăicior drepturile lor civile și politice.

S'a hotărât — continuă „Il Giornale“, ca o copie din această ordine de ăi să se depună la otelul Arduino și se face apoi un călduros apel către toți studenții să și depună pe ea scriserile.

În 27 l. c. n s'a serbat în Berlin ăia natală a împăratului german cu mare pompă. La academiă și universitate a fost ședință festivă. Împăratul se ocupă în manifestul său cu evenimentele ultimilor 25 anii și vorbe și despre răboiul francezo german. Împăratul oferă tuturor regimentelor cari au luat parte în acest reșbel favorul, ca în decursul acestui an să pótă încununa la fie-care festivitate stégul lor cu frunze de stejar. Temearea de Dumneđen, fidelitatea și ascultarea sunt singure apte pentru de a susține patria.

Din Londra se anunță, că reprezentanții Chinei au plecat la Hiroshima, unde petrece regele-micado, pentru a solicita încheierea păcei. Se spune, că din partea iaponeză delegații Chinei numai în acel cas vor fi primiți, dacă duc cu sine plenipetentă pentru stipularea definitivă a condițiunilor de pace. „Matin“ din (Paris) în o notă semi oficială face iapanului admonițiunea, să nu ridice față de China protensiuni esagerate, fiindcă toate statele europene sunt de acord în părerea, că susținerea imperiului chinez e înomis necesară în interesul ecuilibrului asian

Noutăți.

Foi și scrieri române oprite. Fôia ministrului unguresc de justiție în ultimul său număr înșiră pe rând toate foile și scrierile române, cari au fost oprite la intrarea lor în Ungaria dela 1879 până la finea anului 1894. Numărul lor se urcă la 108 foi și alte publicațiuni românesce. — Adevărată bravură, căci numai așa a putut statul magiar să fie mântuit!

Esposițiunea milleniului magiar e în pericol căci nu-și găsește nici president

stabil, nici director cum se cade, ăr „națiunea“ va trebui să-și părădă reputațiunea. Cum adevă? Ne spune „Hazánk“ într'un entrefilet. Numita fôie e rău supărată: 1. pentru că comitetul pentru esposiția milleniului are deja al treilea president, și pôte nici acesta din urmă nu e sigur; 2. fiindcă comitetul nu-și are director, căci cel dintăiu: Németh Imre, a răposat, al doilea: Gränzenstein Béla, e chemat de secretar în ministeriu, ăr al treilea: Schmidt József, nu se pricepe la acest lucru. Și această schimbare de persône s'a făcut într'un singur an. — Pôte prin urmare să aibă „Hazánk“ totă dreptatea, când constată: „Sub presidenția lui Dániel Ernő (ministru) și sub direcțiua lui Schmidt József, — esposiția milleniului va fi un fiasco deplin“.

Cel mai bătrân general al armatei austro-ungare, Carol Murali, a murit Sâmbăta trecută în Viena, în etate de 93 ani.

Țarul și sistemul vechiu. Se pare, că influința reacționarilor asupra țarului începe a se valida. Pe când până acum țarul eșia la preumblare singur, nepăzit de nimenea, acum îl însoțesc totdeauna numeroși poliști, întocmai ca pe tatăl său. Poliști și soldați păzesc garele când țarul călătorește, și și când trece pe strade este însoțit de gardă, care nu lasă pe nimenea să se apropie de dânsul. În localități private se fac estinse perchișiuni, și suspițiunile și deținerile sunt ărși la ordinea ăilei.

Țarul pentru învățați și scriitori. Se scrie din Petersburg, că țarul a dat un ucaș, prin care dispune, ca între învățați, scriitori și publiciști ruși lipsiți să se împartă anual din vistieria statului suma de 50.000 ruble parte ca ajutóre, parte ca pensii pentru întreaga viață. Ministrul de culte și instrucție, ministrul de finanțe și președintele academiiei de sciință rusesce au fost însărcinați cu formularea și statorirea statutelor de ajutóre.

O bolnavă interesantă. În despărțământul pentru alienați dela spitalul din Pojon a fost aduse în ăilele trecute o ăidancă nebună, care scie, să spună înainte óra și momentul, când fi vine nebunia. În ăia următoare ea a fost atacată de bôla tocmăi în timpul arătat de dânsa, ceea ce regulat și fără esceptiune se întimplă, precum o constată și medicii. Nebunia o apucă cu atâta putere, în cât abia patru grijitori o pot înfrâna. După aceea revine apoi ărși la consiența de sine, vorbește limpede și la înțeleș. Pentru medici este un caz interesant.

Invitare la petrecerea cu joc ce se va aranja din partea inteligenței române din Avrig la 22 Ianuarie st. v. (3 Februarie) a. c. în hotelul local. Venitul curat e destinat în favorul școlii române din loc. Începutul la 7 ore sêra. Avrig, în 9 Ianuarie v. 1895. Pentru comitetul aranjator, Ioan Druhora președinte, Ioan David cassar. Prețul de intrare: de persônă 80 cr., de familie 1 fl. 50 cr. NB. Oferte maritimose se primesc cu mulțimă și se vor cuita pe cale publică.

Correspondențe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Onorate dle redactor!

În numărul 141 din „Telegraful Român“ a apărut o correspondență datată: „De lângă Sibiu, 27 Decembre 1894“ subscrisă de „y“ în care se descrie actul ceremoniei funebrele a regretatului învățătoriu Emilian Dancăș, ăr de altă parte acel „y“, (și de astădată) folosește ocașiunea de a arunca ărși cu petri în acela, care nu se pôte uni cu apucături egoiste elevetitoare și subminătoare ale „Cliecei“ din care face parte și slugarnicul „y“.

Ca să fiu bine înțeleș, nu pot trece mai departe fără de a aminti, că în comuna noastră Rășinari există vre o 3—4 indiviđi neastâmpărați, cari ăilnic fac esereții infame de a submina autoritatea semenilor și supe-

Szám 480 - 1895

[9] 1-2

Hirdetmény.

A pocstelki általános határtagositási ügyben az előmunkálatok megkezdésére u. m. a képviselő rendezése, mérnök választás és a költség előirányzat elkészítése végett a határidőtt az 1895 évi hó 11-ik napjának délelőtti 9 órájára tűzöm ki Pocstelke községébe a község házához, mely idő és helyre az összes érdekelteket azon figyelemzetéssel idézem meg, hogy a felek meg nem jelenése nem fogja megakadályozni a tárgyalásnak megtartását.

Egyszersmind felhívom a birtok rendezési mérnököket, hogy azok a kik a működő mérnöki teendőket elvállalni szándékoznak, a szerződési pontozatok előterjesztése mellett ajánlataikat hozzám, vagy az érdekelt felekhez küldjék be.

Erzsébetvároson, 1895 január hó 19-ik napján.

A kir. törvényszék nevében:

Sándor Frigyes,
kir. eljáró bíró.

Sz. 426/895.

[10] 1-2

Hirdetmény.

Az oláh bükkösi (Făget) erdő szabályozás a legelő elkülönítéssel összekapcsolt általános határtagositási ügyben az előmunkálatok megkezdésére u. m. képviselő rendezése, mérnök választás és a költség előirányzat elkészítése végett a határidőtt az 1895 évi február hó 25-ik napjának délelőtti 9 órájára tűzöm ki Oláh Bükkös községébe a község házához, mely idő és helyre az összes érdekelteket azon figyelemzetéssel idézem meg, hogy a felek meg nem jelenése nem fogja megakadályozni a tárgyalásnak megtartását.

Egyszersmind felhívom a birtok rendezési mérnököket, hogy azok a kik a működő mérnöki teendőket elvállalni szándékoznak, a szerződési pontozatok előterjesztése mellett ajánlataikat hozzám vagy az érdekelt felekhez küldjék be.

Vén András,
elnök.

Nr. 249/894.

[252] 3-3

CONCURS.

Implinind comuna bisericească Bucium fosta filie la Orăştioara de sus condiţiunile provădate în § 3 din statutul organic, şi devenind parochie materă recunoscută de atare prin soluţiunea venerabilului consistoriu archidieceşan din 20 Septembrie 1894 Nr. 5194 B. pentru ocuparea postului de paroch în Bucium se ăscrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt statuite în şedinţa comitetului parochial din 6 August 1890 şi dau preste tot suma de 411 fl. v. a.

Informaţiuni mai detaiate despre starea parochiei se pot lua dela comitetul parochial şi dela oficiul protopresbital.

Reflectanţii la acest post se şi înaintează petiţiunile de concurs în termenul deschis la subsemnatul oficiu

protopresbital, instruite conform normelor din vigóre.

Orăştie, la 16 Decembre, 1894
Oficiul protopresb. gr.-or. al Orăştiei în conţelegere cu comitetul parochial.
Nicolau Ivan, adm. prot.

Nr. 757/894

[4] 3-3

Publicaţiune oficială.

Procesul matrimonial incaminat de Ileana Ioan Iosif Oancea contra bătăturii ei pribeag Iosif Fulea, ambii gr. or. din Rêhu terminat cu divorţul total în şedinţa matrimonială competent prin şedinţa Preaveneratului Consistor archidieceşan dtdo 15 Novembrie 1894 s'a aprobat; ceea ce în sensul celor cuprinse în §. 124 din regulament pentru procedura judecătorească în cauze matrimoniale se aduce la cunoscinţă publică.

Sebeş, în 30 Decembre, 1894.
Ioan Tipeiu, protopresb.

AVIS.

In librăria tipografiei archidieceşane se află de vëndare următoarele cărţi: [169] 8

I. Cărţi bisericesci.

Biblia ilustrată testamentul vechiu şi nou, nelegat fl. 10, legat fl. 15.	15.-
Chiriacodromion (Cazanie), nelegat fl. 10, legat	12.-
Evangelie, neleg. fl. 8 leg. fin	18.-
Octoich mare, neleg. fl. 17, leg.	20.-
Octoich mic, neleg. fl. 60 cr. leg.	75.-
Orologion (Ciaslov) neleg. cr. 60, legat	75.-
Procomidia altariului	25.-
Penticostariu neleg. fl. 8, leg.	10.-
Rânduiala la sfîntirea bisericilor	250.-
Triodion cu Strajnic neleg. fl. 20, legat	25.-

II. Cărţi scolare.

Abedar, de Zacharia Boiu nel. cr. 20 leg.	24.-
Abedar, de Ioan Popescu nel. cr. 20 legat	25.-
Abedar, de Silvestru Moldovan nelegat cr. 20 leg.	25.-
Abedar magiar-român, de N. Putnok leg.	20.-
Aritmetica, de P. Dima	32.-
Abedar, de Dogariu & Dariu I. = 30 cr., II. = 20 cr., III. = 35 cr., IV. =	45.-
Aritmetica după Lurz	20.-
Aritmetica de Vlaicu I. = 20 cr. II. = 25 cr. III. =	35.-
Carte de cetire de Z. Boiu p. I. ediţie nouă, nel. cr. 30 leg.	40.-
Carte de cetire de Z. Boiu p. II. nel. cr. 25 leg.	30.-
Carte de cetire de Ioan Popescu legată	70.-
Catechism de M. Toma	30.-
Catechism bogat	50.-
Cărticică de rugăciuni pentru copii leg. frumos ed. nouă	15.-
Comput de Ioan Popescu	120.-
Compendiu de Pedagogie de I. Popescu ed. nouă	2.-
Compendiu de drept canonic ediţie nouă	3.-
Conducător la Abedar de I. Popescu	10.-
Culegere de cântece naţionale	25.-
Carte de cetire magiară de Crişan şi Putnok partea I. = 70 II.	1.-
Carte de cântări bisericesci pentru copii	12.-
Curs de limba magiară de Molnár I. II. III.	20.-
Constituţia patriei de Ioan Popoviciu leg.	20.-
Chemia elementară de Vlaicu	80.-
Chemia anorganică de Filipescu	80.-
Drepturile şi datorinţele civile	20.-
Elemente de Geografia de Zacharia Boiu	30.-
Elemente de Istoria patriotică de Z. Boiu	30.-
Elemente de Istoria nat. şi Fisica de Z. Boiu	30.-
Elemente de Fisică de I. Dariu	30.-
Fisica de Făgărăşan	40.-
Gramatica română de Mihailan cl. II. = 10 cr. III. = 16 IV. =	24.-
Geografia pentru şcol. populare de I. Dariu leg.	35.-
Geografia pentru şcol. populare de Moldovan & Făgărăşan	30.-

Geografia pentru şcolile medii de Moldovan & Făgărăşan I.	120.-
Geografia pentru şcol. medii de Moldovan & Făgărăşan II.	50.-
Geografia pentru şcolile medii de Făgărăşan & Bârsan II.	1.-
Gramatica română de I. Dariu	25.-
Gramatica limbii magiare de Crişan & Putnok	1.-
Istoria biblică pentru şcol. populare	30.-
Istoria biblică pentru şcolile medii	55.-
Istoria bis. rom. de Şaguna I. II.	3.-
Isagogia de Dr. Ilarion Puşcariu	150.-
Istoria bisericească ptru şcol. pop.	35.-
Istoria bisericească pentru şcolile medii I. II.	1.-
Istoria Ungariei de Dr. N. Pop.	25.-
Istoria Ungariei de S. Moldovan.	26.-
Istoria Ungariei pentru şcolile secundare de V. Goldiş	80.-
Istoria universală pentru şcolile secundare de V. Goldiş	1.-
Istoria naturală de Dr. D. P. Barcian I. = 50 II. =	60.-
Istoria literaturii române de Lazariciu	1.-
Legendar român de V. Petri	50.-
Legendar magiar român de N. Putnok	30.-
Limba maternă de Dr. Ilarion Puşcariu, ed. nouă	40.-
Mărturisirea ortodoxă	120.-
Pastorală veche	1.-
Pastorală nouă	150.-
Pomăritul de D. Comşa	1.-
Principii din Pedagogie de dr. Il. Puşcariu	1.-
Psichologia empirică de I. Popescu	2.-
Teologia dogmatică	1.-
Teologia morală	150.-
Toldy, Naraţiune poetică de Crişan & Putnok	70.-

III. Cărţi literare.

Biografia fericitului Şaguna de N. Popea	250.-
Istoria biser. politico-naţionale	1.-
Enchiridion sau carte manulă de canone	4.-
Învăţătorul şi poporul de Marienescu	50.-
Polemia contra Heliad	50.-
Calendariu pe anul 1895	30.-
Serisori apologetice	50.-
Sunete şi resunete de Z. Boiu	50.-
Scrierea sf. Ioan gură de aur	50.-
Vocabular român german	70.-
Anghira creştină (cuvântări) funebrele de T. V. Gheaja	150.-
Anecdote şi glume de T. V. Gheaja	65.-
Antologie română de Manliu	175.-
Cel mai mare bine din lume de Făgărăşan	20.-
Cine ce face lui îşi face, comedie întrun act pentru tinerimea şcolară	10.-
Codicele de Mateiu Voilean	80.-
Colinde de A. Marienescu	110.-
Compas românesc de P. Petrescu	50.-
Cuvântări funebrele de Z. Boiu	150.-
Crestomaţia română de I. Manliu	175.-
Date istorice de I. C. Puşcariu	2.-
Descăntece populare de Marian	2.-
Documente pentru limbă şi istoria de Dr. Il. Puşcariu	250.-

Doine şi strigături de St. Muntean

Foi comemorative la serbarea 12/24 Maiu 1892 a lui G. Bariţ	80.-
În memoria lui G. Bariţ peşii de G. Joandrea	20.-
Întrebări de educaţiune şi instrucţiune studii pedagogice de Dr. P. Span	1.-
La Alma poveşti de Constanţa de Dunca Schiau	50.-
Lecsiuncul comunelor bisericesci din archidieceşă de Dr. Remus Roşca	1.-
Noul atac asupra şcolilor noastre. Manual de drept cambial de I. Socaciu	2.-
Pace vouă de H. Drumond tradusă de D. Făgărăşan	20.-
Primatul papal şi infalibilitatea papei de I. Broju	25.-
Poesii de Andreiu Murăşan	150.-
Poetica română de I. Manliu	175.-
Povesici ardelenesci din gura poporului de I. P. Reteganul I—V	125.-
Povestiri alese şi întocmite de P. Petrescu	75.-
Retorica şi stilistica de I. Manliu S'a dus în ţeră novelă originală de Il. Chendi	15.-
Studiu diu economia naţională de P. Petrescu	40.-
Satul cu comorile novelă de P. Petrescu	45.-
Stupăritul de C. Dimian	80.-
Vechia metropolie de N. Popea	150.-
Protocolle sinodale dela 1864—1893 tôte laolaltă	19.-
Protocolle congresuale dela 1868—1891 tôte laolaltă	760.-
Statut organic	25.-
Regulament pentru parochii	10.-
Regulament pentru organizarea, provisorie a învăţământului	10.-
Regulament pentru procedura matrimonială	20.-
Regulament pentru seminarul pedagogico-teologic Andreian	10.-
Regulament pentru afaceri interne congresuale	20.-

IV. Tipărituri.

Budget cōla	3.-
Catalog de clasă cōla	2.-
Catalog de clasă broş. din 10 cōle	30.-
Catalog de clasă broş. din 15 cōle	45.-
Catalog de clasă broş. din 20 cōle	55.-
Carte de evidenţă cōla	3.-
Carte de evidenţă leg. din 30 cōle	180.-
Carte de evidenţă leg. din 40 cōle	210.-
Chronica şcolară leg.	150.-
Consemnarea pruncilor obligaţi a cerceta şcolă cōla	2.-
Conspecte protopopesici, pentru noucun.	5.-
Conspect despre comunele matre şi filie cōla	3.-
Conspect despre vizitarea şcolilor cōla	3.-
Conspecte de catechisaţia cōla	3.-
Conspecte scolare inv. (date statistice cōla)	6.-
Conspecte prot. I. II. III cōla	6.-
Conspecte de absenţii săptămânale şi lunare cōla	2.-

Contul capitalelor active cōla

Estrase din protocolul botezaţilor, cununăţilor şi morţilor esempl.	01.-
Matricula şcolară cōla cr. 2 legată din 50 cōle	150.-
Inventare pentru averea bisericilor	10.-
Jurnal de casă cōla	3.-
Jurnal de casă leg. 25 coli	165.-
Jurnal de casă leg. 30 coli	180.-
Obligaţiuni ptru biserici esempl.	01.-
Protocolul bunei învoiri cōla	06.-
Protocolul bunei învoiri leg. din 50 cōle	4.-
Protocolul parochial cōla	06.-
Protocolul parochial leg. din 50 cōle	450.-
Protocolul botezaţilor cōla	06.-
Protocolul botezaţilor I. din 50 c.	450.-
Protocolul cununăţilor cōla	06.-
Protocolul cununăţilor I. din 50 c.	450.-
Protocolul morţilor cōla	06.-
Protocolul morţilor leg. din 50 c.	450.-
Protocol de esibite cōla	03.-
Protocol de esibite I. din 30 cōle	180.-
Protocol de esibite I. din 50 cōle	250.-
Prot. de clasificăţiune cōla	02.-
Prot. de clasificăţiune I. din 50 c.	150.-
Specificaţiuni pentru noa cununăţi cōla	05.-
Testimoniile scolare esempl.	02.-
Testimoniile de religie	02.-

V. Icoane.

Icoana înmormântării domnului pe pânză	250.-
Icoana înmormântării domnului pe hârtie	50.-
Icoana celor trei Ierarchi pe hârtie	30.-
Icoana Evangeliştilor pe hârtie	50.-
Portret Şaguna	1.-
Portret Gozdu	1.-

VI. Requisite de scris.

Libele de scris à 1 cr. 100	70.-
Libele de comput à 1 cr. 100	70.-
Libele de dictando à 1 cr. 100	70.-
Caete de dictando din 6 foi 4 cr. dip 8 foi 6 cr. din 12 foi cu 8 cr. din 16 foi cu 12 cr. din 20 de foi cu	15.-
Glasuri (tocuri de pene) şi de ceruse rotunde şi cuadrate à 4, 5, 6, 8, 12, 20, 30, 40 cr. şi	45.-
Tocuri (cōde) de pene condeiu dela 40 cr. suta până la 50 cr. bucata	
Hârtie fină de scris de cancelarie şi concept à 6, 7, 8, şi 10 fl. miia de cōle.	
Ceruse à 1, 2, 3, 4, 5, 6 şi 7 bucata şi suta à 80 cr. 1 fl. 120 1.80 2 şi 7 fl.	
Pene de scris dela 50 cr. până 1 fl. 20 cutie constătătoare din 144 bucăţi.	
Tabliţe de pētră bucata 7, 10, 12 14 şi 15 cu bucata	
Tot felul de hârtie de epistole cu preţuri fōrte moderate.	
Notese dela 4 cr. până la 1 fl. bucata.	
Trăisti de şcolă pentru copii, chipuri pentru copii, Cîrele, Văpsele şi pensele, Hârtie sugativă.	
Calemar, Liniale, hârtie pentru steluagiu, Albume, Blocuri, Tinte de desam; totfelul de negrăla, tôte acestea cu preţuri fōrte moderate.	